

פנחס רוטנברג ותרומתו ליישוב

יחידת ההוראה המוצעת כאן למורים מאפשרת למורה לגוון את הוראת סוגיית בניית הבית הלאומי – בניית התשתית למדינה יהודית בתקופת המנדט.

1. הגדרת הנושא בתכנית הלימודים:

כיתה ט', יחידה 4: מבית לאומי למדינה בדרך – אי"י בין מלחמות העולם, ס' ב': בניית התשתית למדינה יהודית בתקופת המנדט.

2. מטרות:

- הכרה והבנה של תהליך בניית התשתית הכלכלית-טכנולוגית למדינת ישראל.
- הכרת פועלו של פנחס רוטנברג, מנהיג ויוזם, דמות העשויה להוות מודל עבור התלמיד הישראלי. משמע - העמדת מודל חיקוי רצוי לתלמיד – מנהיג בעל חזון הפועל ללא לאות למען יישום חזונו. אדם הפועל למען הכלל.
- תרומה לעיצוב זהותו האישית של התלמיד באמצעות דיון במושג המנהיג, תכונותיו, אופן פעולתו וקשייו.
- תרגול שימוש במקורות שונים כמקור מידע – מקורות חזותיים ויזואליים לצד מקורות כתובים.
- הבניית ידע באמצעות למידה פעילה של התלמיד תוך כדי משחק.

3. אמצעים:

לרשות המורים והתלמידים מגוון אמצעים – סרט קצר, מקור ראשוני (צוואתו של רוטנברג), מבחר טקסטים, משחק, חידה ותשבץ. **החומרים פותחו על ידי המכון למורשת בן גוריון.**

חשוב שהשיעור לא יתמקד רק בציוני דרך כרונולוגיים בחייו של רוטנברג. הוראה משמעותית פירושה בראש ובראשונה שימוש בהזדמנות שמזמן לנו הנושא להעשיר את עולמו הרוחני של התלמיד. העיסוק בדמותו של רוטנברג ופועלו מאפשרים לנו לעסוק בשאלות משמעותיות הנוגעות בתופעת המנהיגות: מיהו מנהיג? אישיותו, המחיר האישי ולעיתים המשפחתי, שהוא משלם, וחשיבותם של מנהיגים עבור החברה האנושית. רוטנברג הינו יוזם ומנהיג שונה מאלה בהם אנו עוסקים בדרך כלל. הוא אינו מנהיג צבאי או פוליטי, ואף על פי כן, הוא מנהיג משמעותי ביותר שהצליח להביא לשינוי חברתי ממנו אנו נהנים עד היום. ראוי לפיכך להאיר את דמותו גם בהקשר זה, תוך התייחסות למנהיגים נוספים, מתחומים שונים.

4. הצעות דידקטיות:

א. פתיחה - ראו שלב הפתיחה במשחק ציוני הדרך, משחק התחנות

יש לי חלום – עבודה אישית של התלמיד

דיון בכיתה – כיצד פועל מנהיג? שאלות מנחות:

- מה לדעתכם גרם לרוטנברג להתחיל לפעול למען הקמת תחנות הכוח בא"י?
- מדוע הצליח?
- אלו תכונות הופכות אדם למנהיג?
- איזה מנהיגים נוספים אנו מכירים? מה הופך אותם למנהיגים?
- מהם הקשיים של מנהיג?
- האם כל אחד יכול להיות מנהיג?

צוותו של רוטנברג – קריאה מודרכת של הצוואה (חשוב להבהיר במהלך דיון זה את ההבדל בין מלחמת אחים לחילוקי דעות לגיטימיים המאפשרים פלורליזם וחופש ביטוי). שאלות מנחות:

- מדוע תרם רוטנברג את רכושו לחינוך הנוער?
- מהם היעדים אותם ביקש להשיג באמצעות הקרן?
- כיצד, לדעתך, ניתן להשיג יעדים אלה?
- מדוע ביקש רוטנברג להימנע מהנצחתו באמצעות קריאת מקומות שונים על שמו?

ב. המשחק – ציוני דרך באמצעות תחנות (ראה נספח 1)

סרטון על חברת החשמל (30:6 דקות):

<http://www.youtube.com/watch?v=RcsZFbZcvkw&feature=youtu.be>

ג. פתיחה – סרטון חברת החשמל (ראה לעיל)

תשבץ

חידת התמונות

המורים מוזמנים לערוך שילובים המתאימים לכיתותיהם ולקבוצות הגיל שלהם

ד"ר אורנה כץ אתר

מפמ"ר היסטוריה